

Visioner för en bättre social barnavård

[singlepic id=285 w=266 h=307 float=left]

Mentorer, vårdnadsöverflyttning, öppna adoptioner och stöd och hjälp såväl till de biologiska hemmen som familjehemmen. Med fokus på och för barnen.

Krönika i [SocialPolitik nr 1 2012](#) | Text: Anne Skånér | [Prenumerera](#)

När Sollentuna kommun beslutade om bonus för familjehem som klarar att leverera ett barn som uppnår samtliga mål på en kravskala kan det låta som en stimulans för familjehem och barn. Men de barn som man inte lyckas med? Men de tonåringar som haft fem till tio omplaceringar, barn med särskilda behov, med sociala trauman – vad händer med dem? Bonussystemet gynnar de barn som är nästan självgående, men ställer barn och familjehem som "misslyckas" vid skampålen.

Cirka 25 000 barn omhändertas i Sverige årligen. Familjehemmens Riksförbund menar att det blir allt svårare att rekrytera bra familjehem. Den privata vårdmarknaden tar över med "konsultstödda familjehem" som erbjuds väsentligt bättre ekonomiska villkor, men också bättre stöd och hjälp till familjehemmen.

Kommunerna får betala högre avgifter för platser via vårdbolagen, men utan att ha kontroll på familjehemmen eller möjlighet att garantera barnens säkerhet. I förlängningen är det dock barnen som blir de stora förlorarna, som riskerar att värderas utifrån vem som är "enklast", det vill säga ger bäst avkastning.

Jag har en vision. Om kommuner som – med fortsatt fokus på barnen – erbjuder stöd och hjälp till familjehemmen. För att säkerställa bästa möjliga förutsättningar för placeringen – vare sig man lyckas eller misslyckas. Att barn som flyttas och

ställs inför ständiga uppbrott far illa, det vet vi. Men vad händer i familjehemmet när ett barn förflyttas? Var finns den forskningen? Utvärderingar som kan ligga till grund för fortsatt rekrytering av bra familjehem och för att ta reda på hur man på bästa sätt kan ge stöd vid ett uppbrott.

I ett familjehem där grunden till arbetet är kärlek till barn, vilket jag anser vara en förutsättning, skapas starka band och relationer. Uppbrottet tar kraft och energi från familjen och sorg över förlusten av ett barn, ett syskon man fäst sig vid, kanske känslan av misslyckande. Något som måste få bearbetas både hos de vuxna och familjens egna barn. Biologiska barn känner sig ofta väldigt utanför trots att de kanske har närmare kontakt med det placerade barnet än vad de vuxna har.

I min vision av bättre social barnavård är syftet klart uttalat vid en placering. Handlar det om en livslång placering eller tillfällig? Vilket det än är måste familjehemmet vara klar över formen och ges hjälp utifrån detta.

Familjehemmen ges möjlighet att specialisera sig på barns olika behov, en kunskap som måste säkerställas och dokumenteras innan socialtjänsten placerar barnen. Det innebär också att socialtjänsten måste lära sig mer om barn med särskilda behov/barn med diagnoser.

Barn har rätt att bo på prov, eller åtminstone få träffa familjen flera gånger innan de flyttar in. Barn måste ha rätt att förbereda sig, att veta var de ska bo och varför. Jag är också övertygad om att fler familjer skulle acceptera att barnen togs om hand, om socialtjänsten förmådde förklara, lyssna, diskutera och vara öppna för synpunkter och önskemål också från den biologiska familjen. Och ge fortsatt stöd.

I min vision tas vuxna fosterbarns erfarenheter tas tillvara, de medverkar vid rekryteringen av familjehem. De deltar vid oannonserade besök i familjehem, på HVB- och SIS-hem. Hos dem finns en inbyggd larmfunktion, de ser det andra inte ser. Det skulle vara ett meningsfullt sätt för samhället att ta till vara kunskap och erfarenhet, men också visa gruppen vuxna

fosterbarn respekt och erkännande.

I min vision finns också fler alternativ till att omhänderta. En mentorsfamilj till exempel, som är både farmor/farfar/mormor/morfar/mor och far. De finns där på tider när myndigheterna stängt för dagen och helgen. På kvällen som sällskap, söndagsmiddag tillsammans, kanske barnvakt, tips och råd om uppfostran, någon att diskutera och bolla tankar med.

Sammantaget rymmer kommunernas sociala barnavård i min vision fantasi och kreativitet, specialkompetens i yrkeskåren, en organisatorisk uppräckning och sist, men inte minst politiker som förstår att barn är en investering – fullt jämförbar med andra investeringar.

För bygger vi huset ordentligt från början dröjer reparationsbehoven och blir mindre omfattande. Så är det också med barn. Stora insatser för små barn och deras familjer kommer att minska behovet av dyra "människoreparationer" senare.

Socialt arbete och socialpolitik är en fråga om kreativitet och att våga tänka nytt.

anne.skaner@bredband.net

www.styvbarn.se

Anne Skånér är samhällsdebattör och aktiv inom Samhällets styvbarn.